

Oftalmologia Clínica

Codi: 102939

Crèdits: 4.5

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	OB	4	0

Professor/a de contacte

Nom: José García Arumi

Correu electrònic: Jose.Garcia@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

José Antonio Buil Calvo

Maria Teresa Sellarès Fabrés

Francesc Xavier Valldeperas Hernández

Vicente Jesús Martínez Castillo

Tirso Alonso Alonso

Prerequisits

És aconsellable que l'alumne hagi adquirit prèviament competències en biologia cel·lular i histologia. És recomanable haver adquirit prèviament coneixements i competència suficients en:

- 1.- Anatomia general i específica dels diferents òrgans i sistemes.
- 2.- Fisiologia general i específica dels diferents òrgans i sistemes

L'estudiant adquirirà el compromís de preservar la confidencialitat i secret professional de les dades que pugui tenir accés per raó dels aprenentatges als serveis assistencials. També en mantenir una actitud d'ètica professional en totes les seves accions.

Objectius

Els objectius de l'assignatura són:

Donar a l'estudiant un coneixement general dels aspectes normals i patològics de l'Oftalmologia. Capacitar-lo per a poder identificar els símptomes i signes de les malalties oftalmològiques, i poder interpretar adequadament les proves complementàries bàsiques de l'especialitat (campimetria, angiografia, retinografia).

L'estudiant haurà de:

Estar en condicions de donar una primera orientació diagnòstica d'algunes malalties, particularment d'aquelles que tenen una major prevalença

Reconèixer els símptomes i signes d'alarma que indiquin la necessitat d'una atenció urgent, tant a l'inici, com durant l'evolució de la malaltia.

Tenir els coneixements específics sobre l'etiologia, clínica, diagnòstic, tractament i pronòstic de les malalties oftalmològiques, amb especial èmfasi en aquelles malalties més freqüents, tant en la medicina primària, com en l'hospitalària.

Familiaritzar-se en la seqüència diagnòstica ordenada de les malalties oftalmològiques.

Participar en el procés de diagnòstic diferencial, fent un ús racional de les exploracions pròpies de l'especialitat.

Aprofundir en els coneixements adquirits en les classes teòriques sobre els aspectes més nous de l'oftalmologia o aquells relacionats amb altres àrees de la titulació i que són tributàries de ser presentades amb material iconogràfic o amb eines audiovisuals.

Fer una adequada anamnesi i una exploració bàsica dels malalts oftalmològics, així com per interpretar les proves complementàries bàsiques.

Conèixer les indicacions dels tractaments oftalmològics mèdics i quirúrgics.

Obtenir informació general sobre les característiques d'un pacient oftalmològic tant en el quiròfan, com en la consulta externa i en urgències.

Competències

- Demostrar que comprèn les manifestacions de la malaltia sobre l'estructura i funció del cos humà.
- Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Elaborar una orientació diagnòstica i establir una estratègia d'actuació raonada, valorant els resultats de l'anamnesi i l'exploració física, així com els resultats posteriors de les exploracions complementàries indicades.
- Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
- Indicar la terapèutica més adequada dels processos aguts i crònics més prevalents, així com dels malalts en fase terminal.
- Indicar les tècniques i procediments bàsics de diagnosi i analitzar i interpretar els resultats per precisar millor la naturalesa dels problemes.
- Obtenir i elaborar una història clínica que contingui tota la informació rellevant, estructurada i centrada en el pacient, tenint en compte tots els grups d'edat, sexe, els factors culturals, socials i ètnics.
- Realitzar un examen físic general i per sistemes, apropiat a l'edat del pacient i al sexe, de manera completa i sistemàtica i una valoració mental.

Resultats d'aprenentatge

1. Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
2. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
3. Descobrir l'afectació de les diferents estructures que constitueixen el sistema visual.
4. Descriure les manifestacions de la malaltia sobre l'estructura i la funció del sistema visual.
5. Descriure les principals situacions patològiques amb tractament del sistema visual.
6. Dissenyar el tractament en les principals patologies mèdiques del sistema visual.
7. Dissenyar el tractament en les principals patologies quirúrgiques del sistema visual.
8. Dur a terme un examen amb aparells d'ús comú a la clínica oftalmològica.
9. Dur a terme un examen físic adequat per a les principals patologies mèdiques del sistema visual.
10. Explicar el diagnòstic més probable en les principals patologies quirúrgiques del sistema visual.
11. Explicar els mecanismes pels quals la malaltia afecta els diferents components del sistema visual.
12. Expressar el diagnòstic més probable en les principals patologies mèdiques del sistema visual.

13. Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
14. Indicar les exploracions complementàries adequades per al diagnòstic de les principals patologies mèdiques del sistema visual.
15. Indicar les exploracions complementàries adequades per al diagnòstic de les principals patologies quirúrgiques del sistema visual.
16. Realitzar examen de la capacitat funcional del sistema visual.
17. Realitzar un examen físic de l'aparell visual de manera completa i sistemàtica.
18. Realitzar una història que orienti el diagnòstic de les principals patologies medicoquirúrgiques del sistema visual.

Continguts

Anatomia i fisiologia del sistema visual. Annexos oculars. Orbita i via lacrimal. Patologia del segment anterior de l'ull. Patologia del cristal·lí. Patologia de l'úvea. Patologia del segment posterior de l'ull. Glaucoma. Neurooftalmologia: Malalties de la via òptica, patologia pupil·lar, patologia quiasmàtica i retroquiasmàtica. Motilitat ocular. Leucocories i tumors oculars. Traumatologia ocular. Alteracions refractives. Manifestacions oftalmològiques de les malalties sistèmiques.

Teoria (24 hores)

Tema 1. Anatomia i fisiologia de l'aparell visual. Generalitats.

Tema 2. Annexos oculars. Pàrpelles. Meibomitis i calazi. Tumors palpebrals. Entropi i ectropi.

Tema 3. Sistema lacrimal. Ull sec. Dacriocistitis aguda i crònica.

Tema 4. Patologia orbitaria Oftalmopatia tiroidea. Tumors orbitaris.

Tema 5. Conjuntiva. Conjuntivitis. Tumors conjuntivals.

Tema 6. Còrnia i escleròtica. Alteracions epitelials. Queratitis. Trasplantament de còrnia. Escleròtica.

Tema 7. Defectes refractius. Concepte de hipermetropia, miopia i astigmatisme. Tractament dels defectes refractius.

Tema 8. Patologia del cristal·lí. Cataracta: Clínica i tractament.

Tema 9. Glaucoma. Epidemiologia. Conceptes bàsics. Clínica i exploració.

Tema 10. Glaucoma. Tractament mèdic i quirúrgic dels diferents tipus de glaucoma. Introducció a la utilització del làser en glaucoma.

Tema 11 i 12. Úvea. Concepte. Uveïtis anterior. Uveïtis intermèdia. Uveïtis posterior. Panuveïtis.

Tema 13 i 14. Anatomia i fisiologia de la retina. La màcula. Exploracions complementàries. Introducció a l'angiofluoresceingrafia, a la tomografia de coherència òptica i a l'ecografia ocular. Semiologia de les lesions del fons de l'ull. Causes de disminució d'agudesa visual.

Tema 15, Retinopatia diabètica. Fisiopatologia, classificació i exploració.

Tema 16. Tractament. Indicacions de la fotocoagulació làser. Introducció a la cirurgia vitreo-retiniana.

Tema 17. Patologia vascular de la retina. Hipertensió arterial. Oclusions venoses. Oclusions arterials.

Tema 18. Despreniment de la retina. Fisiopatologia. Classificació. Cirurgia del despreniment de retina.

Tema 19. Maculopaties. Degeneració macular associada a l'edat. Distròfies retinianes. Forat macular. Membrana epirretiniana.

Tema 20. Tumors intraoculars i leucocories. Melanoma de coroides. Retinoblastoma. Tumors vasculars. Tumors limfoides.

Tema 21. Malalties de la via òptica. Edema de papil·la. Neuritis òptica. Altres alteracions del nervi òptic.

Tema 22. Patologia pupil·lar. Patologia quiasmàtica i retroquiasmàtica.

Tema 23. Paràlisi oculomotora. Patologia de la motilitat ocular extrínseca.

Tema 24. Estrabisme. Ambliopia. Visió binocular.

Tema 25. Traumatismes oculars. Penetrans y perforants. Traumatismes del segment anterior. Traumatismes del segment posterior, Traumatismes orbitaris.

Tema 26 Manifestacions oftalmològiques de les malalties sistèmiques.

Pràctiques clíniques assistencials (20 hores)

Dia 1: Exploració funcional de l'ull

Dia 2: Exploració del segmento anterior de l'ull

Dia 3: Exploració del pacient glaucomatós

Dia 4: Exploració segment posterior de l'ull.

Dia 5: La angiografia ocular

Dia 6: Làsers oftalmològics

Dia 7: Exploració del pacient neuro-oftalmològic

Dia 8: Exploració del pacient amb patologia orbitaria, oculoplàstica i de la via lacrimal.

Dia 9: Assistència a intervencions quirúrgiques

Dia 10: Anamnesi i confecció de la història clínica en oftalmologia

Seminaris (7 hores)

Seminari 1 Seminari de l'ull vermell.

Seminari 2: Seminari de pèrdua d'agudes visual.

Seminari 3: Seminari de annexos oculars

Seminari 4: Seminari de neuro-oftalmologia.

Seminari 5: Seminari de malalties sistèmiques.

Seminari 6: Seminari de farmacologia ocular.

Seminari 7: Seminari d'imatges del segment anterior. Seminari d'imatges del segment posterior de l'ull.

Metodologia

Aquesta guia descriu el marc, continguts, metodologia i normes generals de l'assignatura, d'acord amb el pla d'estudis vigent. L'organització final de l'assignatura pel que fa al nombre i mida de grups, distribució en el calendari i dates d'exàmens, criteris específics d'avaluació i revisió d'exàmens, es concretaran a cada una de les Unitats Docents Hospitalàries (UDH), que ho explicaran a través de les seves pàgines web i el primer dia de classe de cada assignatura, a través dels professors responsables de l'assignatura a les UDH.

Pel present curs, els professors designats pels Departaments com a responsables de l'assignatura a nivell de Facultat i de les UDH són:

Departament(s) responsable(s): Cirurgia

Responsable de Facultat: José García Arumí

Responsables UDH:

UDHSant Pau: José Antonio Buil: 16080jbc@comb.es

UDHVall D'Hebron: José García Arumí: josgarci@vhebron.net

UDGermans Trias i Pujol: Francesc Xavier Valldeperas: xvalldeperas.germanstrias@gencat.cat

UDHParc Taulí: Maria Teresa Sellares: Tsellares@tauli.cat

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES CLÍNiques ASSISTENCIALS (PCAh)	20	0,8	10, 12, 13, 14, 15, 18
PRÀCTIQUES D'AULA (PAUL)	7	0,28	10, 12, 13, 14, 15, 18
TEORIA (TE)	24	0,96	3, 4, 5, 11
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS	1,25	0,05	13
ESTUDI PERSONAL	20	0,8	1, 2, 6, 7, 13
LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	35	1,4	10, 12, 18

Avaluació

La programació de les activitats d'evaluació es farà segons calendaris

Per la part teòrica: 70%

Es programaran exàmens teòrics parcials amb ítems de selecció múltiple de caire eliminatori quan la nota obtinguda sigui superior a 4. Cada parcial té el mateix pes sobre la nota de qualificació final

Per la part pràctica: 30%

D'acord amb les particularitats de cada Unitat Docents i assignatura, les pràctiques/seminaris es podran avaluar de forma continuada. L'avaluació continuada s'especificarà en el programa de cada UDH.

L'avaluació clínica és el sumatori de la resolució de problemes, exposició de treballs i pràctiques.

Les pràctiques seran obligatòries i superar-les és condició "sine qua non" per a realitzar l'examen teòric. Les absències haurien de justificar-se, en cas contrari es consideraran les pràctiques com no superades.

Les habilitats clíniques adquirides avaluable seran: capacitat d'elaborar una història clínica, capacitat de quantificar l'agudesia visual i capacitació en el maneig de l'oftalmoscopi directe.

Qualificació final

La qualificació final serà la suma ponderada dels coneixements teòrics (70%) i l'avaluació clínica (30%). No es podrà fer el promig entre l'avaluació teòrica i l'avaluació clínica si no s'obté una puntuació mínima de 4/10 en ambdues proves, encara que la nota promig sigui superior a 5. En cas de no poder fer el promig, la qualificació final correspondrà al valor quantitatiu més baix entre els obtinguts en les avaluacions teòrica i clínica.

L'expressió de la mateixa serà una nota numèrica amb un decimal de 0 a 10. La qualificació qualitativa serà: suspens, aprovat, notable, excel·lent i matrícula d'honor.

Prova final de recuperació

L'estudiant que no hagi aprovat els exàmens parcials teòrics i/o no hagi superat les pràctiques, es podrà presentar a la prova final de recuperació. La prova final de recuperació serà un exàmen teòric amb ítems de selecció múltiple, un cop l'alumne hagi estat prèviament evaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.

Procediment de revisió de les qualificacions

La revisió d'exàmens es farà de forma individual amb l'alumne, prèvia sol·licitud per escrit en els terminis establerts.

Els estudiants que no realitzin les proves d'avaluació tant teòrica com pràctica seran considerats com No avaluats exhauint els drets a la matrícula de l'assignatura

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Pràctiques: Assistència i participació activa a seminaris	15%	0	0	1, 2, 6, 7, 10, 12, 14, 15
Pràctiques: Avaluacions de tipus pràctic: Avaluació clínica objectiva i estructurada	15%	1,25	0,05	8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Teoria: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives (70%)	70%	4	0,16	3, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 18

Bibliografia

Bibliografia específica

-Jack J Kansky. Oftalmología Clínica. Edició en castellà de la 6a edició de l'obra original en anglès Clinical ophthalmology. A systematic approach. 2009 Elsevier España. Barcelona.

-Jack J Kansky. Clinical Diagnosis in Ophthalmology. Mosby Elsevier. Philadelphia 2006.

-Miron Yanoff & Jay S. Duker. Ophthalmology. Mosby Elsevier. 2009.

-Curso de Ciencias básicas y Clínicas. 12 Secciones. American Academy of Ophthalmology. Elsevier España, 2008-2009. Barcelona

Manual de Oftalmología Clínica García Feijoo, Pablo Julvez. Elsevier 2012.

Bibliografia de consulta

-Thomas T. Duane and Edward A. Jaeger. Clinical Ophthalmology. Harper & Row Publishers. Philadelphia.

Recursos d'Internet

<http://oftalmologos.org.ar/biblioteca/galerias.html> <http://www.intermedicina.com/Librosyatlas/NEUR-PAT.html>.

<http://www.atlasophthalmology.com/atlas/photo.jsf?node=1547&locale=es>